

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jacek Błaszczuk

w sprawie **A. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2024 r. w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.

skargi na wyrok kasatoryjny Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt X Ka 744/23, uchylający wyrok Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 20 marca 2023 r., sygn. akt V K 2053/22, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. (Kancelaria Adwokacka w W.) – obrońcy skazanego z urzędu, kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł, zawierającą 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie pisemnej odpowiedzi na skargę.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie rozpoznawał, na podstawie art. 568a i nast. k.p.k. sprawę A. K. skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 2 stycznia 2013 r. (prawomocny z dniem 10 stycznia 2013 r.) w sprawie o sygn. akt V K 1640/12 za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 9 października 2012 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na 3 lata próby; postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 6 lutego 2014 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności; kara została wykonana;

2. Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 4 kwietnia 2014 r. (prawomocny z dniem 12 kwietnia 2014 r.) w sprawie o sygn. akt V K 1616/13 za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 2 grudnia 2013 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na 3 lata próby; postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 18 czerwca 2015 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności; kara została wykonana;

3. Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 16 września 2014 r. (prawomocny z dniem 26 marca 2015 r.) w sprawie o sygn. akt II K 425/14 za czyn z art. 178a § 1 k.k., popełniony w dniu 7 lutego 2014 r., na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; ponadto orzeczono wobec skazanego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres roku; na poczet kary ograniczenia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności w dniu 7 lutego 2014 r., kara została objęta wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy- Woli w Warszawie z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IV K 176/17;

4. Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 maja 2016 r. (prawomocny z dniem 24 maja 2016 r.) w sprawie o sygn. akt II K 610/15:

a) za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w dniu 6/7 sierpnia 2015 r., przy zastosowaniu art. 37b k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę roku ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 14 sierpnia 2015 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

– na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono ww. kary pozbawienia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną 9 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności w dniu 14 sierpnia 2015 r. od godz. 11:10 do godz. 12:00; kara została objęta wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IV K 176/17;

5. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 18 stycznia 2017 r. (prawomocny z dniem 26 stycznia 2017 r.) w sprawie o sygn. akt IV K 54/15 za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 3 stycznia 2015 r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności w dniu 3 stycznia 2015 r.; kara została objęta wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IV K 176/17;

– przy czym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IV K 176/17, połączono skazanemu:

a) karę ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 16 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 425/14,

b) karę ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 610/15,

c) karę pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 610/15,

d) karę pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 18 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IV K 54/15,

– skazanemu wymierzono karę łączną 1 roku i 11 miesięcy pozbawienia wolności; na poczet kary łącznej zaliczono skazanemu okresy pozbawienia wolności: w sprawie II K 425/14 w dniu 7 lutego 2014 r., w sprawie II K 610/15 w dniu 14 sierpnia 2015 r. i od 24 stycznia 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r., w sprawie IV K 54/15 w dniu 3 stycznia 2015 r.; kara została wykonana;

6. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 4 marca 2019 r. (prawomocny z dniem 12 marca 2019 r.) w sprawie o sygn. akt IV K 73/19:

a) za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 3 marca 2016 r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 22/23 lutego 2016 r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 25/26 czerwca 2016 r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

– na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 86 § 1 i § 3 k.k. połączono ww. kary ograniczenia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym; na poczet kary łącznej ograniczenia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności od dnia 12 lipca 2016 r. godz. 10:30 do dnia 13 lipca 2016 r., godz. 16:00; kara nie została wykonana;

7. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 17 lipca 2019 r. (prawomocny z dniem 29 listopada 2019 r.) w sprawie o sygn. akt III K 775/19:

a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 26 marca 2019 r.;

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 17 marca 2019 r. do dnia 18 marca 2019 r.;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 13 marca 2019 r. do dnia 14 marca 2019 r.;

d) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 8 marca 2019 r. do dnia 11 marca 2019 r.;

e) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 8 marca 2019 r. do dnia 9 marca 2019 r.;

f) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 1 marca 2019 r. do dnia 4 marca 2019 r.;

– ustalono, iż skazany popełniając ww. czyny z punktów a) - f) działał w warunkach ciągu przestępstw (art. 91 § 1 k.k.) i za to wymierzono mu jedną karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na poczet kary pozbawienia wolności skazanemu zaliczono skazanemu okres pozbawiania wolności od dnia 26 marca 2019 r. godz. 01:50 do dnia 17 lipca 2019 r. godz. 14:20; kara została wykonana;

8. Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 28 kwietnia 2021 r. (prawomocny z dniem 3 sierpnia 2021 r.) w sprawie o sygn. akt II K 1156/20:

a) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 25 stycznia 2020 r. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 9 listopada 2019 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

– skazanemu wymierzono karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności; na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności od dnia 27 stycznia 2020 r. godz. 11:00 do dnia 28 stycznia 2020 r. godz. 10:15; kara została wykonana;

9. Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 14 lipca 2021 r. (prawomocny z dniem 25 marca 2022 r.) w sprawie o sygn. akt V K 174/19:

a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 2 marca 2016 r.;

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 4 marca 2016 r.;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 27 czerwca 2016 r.;

- d) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 23 lipca 2016 r.;
- e) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 23 lipca 2016 r.;
- f) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 5 sierpnia 2016 r.;
- g) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w okresie od dnia 22 sierpnia 2016 r. do dnia 23 sierpnia 2016 r.;
- h) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w okresie od dnia 22 sierpnia 2016 r. do dnia 23 sierpnia 2016 r.;
- i) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 25 sierpnia 2016 r.;
- j) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 26 sierpnia 2016 r.;
- k) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 7 sierpnia 2016 r.;
- l) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 25 lutego 2016 r.;
- m) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 7 września 2016 r.;
- ustalono, iż skazany popełniając ww. czyny z punktów a) - m) działał w warunkach ciągu przestępstw (art. 91 § 1 k.k.) i za to wymierzono mu jedną karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- n) za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w dniu 12 lipca 2016 r. na karę roku pozbawienia wolności,
- o) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w dniu 10 października 2016 r. na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- na podstawie art. 91 § 2 k.k., art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono ww. kary pozbawienia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności; na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności od dnia 31 sierpnia 2016 r. do dnia 3 września 2016 r.; kara nie została wykonana;

10. Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie z dnia 21 października 2021 r. (prawomocny z dniem 1 marca 2022 r.) w sprawie o sygn. akt IV K 879/20:

- a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 2 listopada 2019 r.;
- b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 11 października 2019 r.;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 października 2019 r.;

d) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 30 października 2019 r.;

e) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 16 grudnia 2019 r.;

f) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 14 grudnia 2019 r.;

g) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 5 stycznia 2020 r.

– ustalono, iż skazany popełniając ww. czyny z punktów a) - g) działał w warunkach ciągu przestępstw (art. 91 § 1 k.k.) i za to wymierzono mu karę jedną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

h) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 22 listopada 2019 r. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

– na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono ww. kary pozbawienia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara nie została wykonana;

11. Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie z dnia 25 października 2021 r. (prawomocny z dniem 3 listopada 2021 r.) w sprawie o sygn. akt IV K 993/19:

a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 6 do 7 sierpnia 2019 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 25 lipca 2019 r. do dnia 1 sierpnia 2019 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 6 kwietnia 2021 r.;

d) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w nieustalonym okresie od dnia 12 kwietnia 2021 r. do dnia 14 kwietnia 2021 r.;

e) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 15 kwietnia 2021 r.;

f) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 15 kwietnia 2021 r.;

– ustalono, iż skazany popełniając ww. czyny z punktów c) - f) działał w warunkach ciągłego przestępstwa (art. 91 § 1 k.k.) i za to wymierzono mu karę jedną roku pozbawienia wolności;

– na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono ww. kary pozbawienia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności; kara nie została wykonana;

12. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 9 czerwca 2022 r. (prawomocny z dniem 27 lipca 2022 r.) w sprawie o sygn. akt III K 588/21 za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 19 kwietnia 2021 r. do dnia 4 maja 2021 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności od dnia 4 maja 2021 r. do dnia 9 września 2021 r.; kara nie została wykonana;

13. Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 7 lipca 2022 r. (prawomocny z dniem 15 lipca 2022 r.) w sprawie o sygn. akt V K 2217/21:

a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 3 maja 2019 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

b) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od dnia 11 października 2019 r. do dnia 14 października 2019 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności;

c) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 21 października 2021 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

– na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono ww. kary pozbawienia wolności i wymierzono skazanemu karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara nie została wykonana.

Sąd *meriti*, stosując na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 23 czerwca 2020 r., orzekł następująco:

I. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 i § 4 k.k., art. 87 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. połączył jednostkowe kary, orzeczone wobec skazanego A. K. następującymi wyrokami:

a) karę łączną ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie o sygn. akt IV K 73/19 (opisanym w punkcie 6. części wstępnej wyroku);

b) karę łączną pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt V K 174/19 (opisanym w punkcie 9. części wstępnej wyroku);

c) karę łączną pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 21 października 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV K 879/20 (opisanym w punkcie 10. części wstępnej wyroku);

d) karę łączną pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 25 października 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV K 993/19 (opisanym w punkcie 11. części wstępnej wyroku);

e) karę pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie o sygn. akt III K 588/21 (opisanym w punkcie 12. części wstępnej wyroku);

f) karę łączną pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie o sygn. akt V K 2217/21 (opisanym w punkcie 13. części wstępnej wyroku),

– i wymierzył skazanemu A.K. karę łączną 7 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności wymierzonej w punkcie I. wyroku zaliczył skazanemu A.K. okres rzeczywistego pozbawienia wolności:

- ze sprawy IV K 73/19 od dnia 12 lipca 2016 r. godz. 10:30 do dnia 13 lipca 2016 r. godz. 16:00;

- ze sprawy V K 174/19 od dnia 31 sierpnia 2016 r. do dnia 3 września 2016 r.;

- ze sprawy III K 588/21 od dnia 4 maja 2021 r. do dnia 9 września 2021 r.;

- ze sprawy IV K 993/19 okres odbywania kary od dnia 7 stycznia 2023 r. do dnia 20 marca 2023 r.;

III. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. stwierdził, iż połączone wyroki w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu;

IV. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

Na skutek apelacji obrońcy skazanego, Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt X Ka 744/23, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w celu skontrolowania wyroków jednostkowych pod kątem możliwości dokonania przekształceń (kontrawencjonalizacji) kar w nich orzeczonych, przy uwzględnieniu art. 2a k.w. oraz dokonania pełnej i aktualnej oceny prawnej oskarżonego w zakresie możliwości wydania ponownego wyroku łącznego dotyczącego kar podlegających połączeniu.

Ze skargą na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego wystąpił prokurator, kierując ją na niekorzyść skazanego. Skarżący zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania na skutek błędnego uznania, że zachodzi podstawa do takiego rozstrzygnięcia w sytuacji, gdy na skutek wejścia w życie art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 2600), co nastąpiło w dniu 1 października 2023 r., czyny:

– z art. 278 § 1 k.k. wchodzące w skład ciągu przestępstw, za który wyrokiem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt V K 174/19 A. K. został skazany na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, będącą następnie podstawą kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności,

– z art. 278 § 1 k.k., za które wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 25 października 2021 r., sygn. akt IV K 993/19 A. K. został skazany na karę pozbawienia wolności, będącą następnie podstawą kary łącznej roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

stanowią obecnie wykroczenia, wobec czego, stosownie do art. 2a § 4 k.w., wskazane wyżej kary łączne pozbawienia wolności utraciły moc, a w efekcie tych zmian w wyrokach jednostkowych stanowiących podstawę wyroku łącznego Sądu

Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie, zgodnie z art. 575 § 2 k.p.k. również ten wyrok łączny utracił moc, w konsekwencji czego, wobec braku substratu zaskarżenia, wniesioną apelację należało pozostawić bez rozpoznania zgodnie z art. 430 § 1 k.p.k.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę obrońca wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów obrony skazanego w niniejszym postępowaniu, która to obrona jest świadczona z urzędu, a jej koszty nie zostały pokryte przez skazanego ani w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się niezasadna.

Na wstępie rozważań przypomnieć należało, że sfera kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi w trybie przepisów rozdziału 55a k.p.k. kształtuje się – z woli ustawodawcy – bardzo wąsko. Rolą Sądu Najwyższego w tym postępowaniu jest wyłącznie skontrolowanie, czy w sprawie wystąpiła tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnej przeszkody, określonej w art. 454 § 1 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 in fine k.p.k.). Powyższe znajduje odzwierciedlenie w trwałej linii orzecniczej Sądu Najwyższego, gdzie zasadnie wskazano, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. wyrok SN z 20.10.2020 r., I KS 9/20), a więc czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. np.

postanowienia SN: z 30.06.2020 r., II KS 7/20; z 7.05.2020 r., I KS 8/20; z 6.06.2019 r., II KS 8/19; z 11.01.2022 r., II KS 30/21).

Ponieważ postępowanie skargowe ma charakter postępowania nadzwyczajnego, zatem regulacje w tym zakresie powinny być interpretowane ściśle. Dlatego niedopuszczalna jest rozszerzająca wykładnia art. 539a § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. i wykorzystanie zarzutu naruszenia tego ostatniego przepisu jako drogi do obejścia ustawowych ograniczeń skargi o charakterze przedmiotowym (zob. post. SN z 8.06.2021 r., II KS 8/21). Nie może więc zyskać aprobaty Sądu Najwyższego zarzut, który wprawdzie formalnie oparty został o naruszenie dyspozycji art. 437 § 2 k.p.k., jeżeli z uzasadnienia skargi ewidentnie wynika, że skarżący w tym zakresie upatruje naruszenia innych przepisów regulujących postępowanie odwoławcze – *in concreto* art. 430 § 1 k.p.k., poprzez niepozostawienie apelacji obrońcy bez rozpoznania w sytuacji, braku substratu zaskarżenia, albowiem wyrok łączny Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie miał zgodnie z art. 575 § 2 k.p.k. utracić moc z mocy samego prawa.

Już ten argument stanowił wystarczającą przesłankę do nieuwzględnienia skargi.

Skarżący oczywiście trafnie zauważył, że – na skutek wejścia w życie art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 2600), co nastąpiło w dniu 1 października 2023 r., którą to nowelą podniesiono do 800 zł wartość mienia, od której uzależniono przepołowienie kradzieży na wykroczenie i przestępstwo w efekcie czego wskazane w zarzucie skargi czyny stanowią, wskutek kontrawencjonalizacji, wykroczenia. Podzielić również należy dalsze stanowisko, iż w takim układzie kary łączne pozbawienia wolności utraciły moc. Wadliwa jest natomiast konstatacja, że w efekcie tych zmian w wyrokach jednostkowych stanowiących podstawę przedmiotowego wyroku łącznego, tenże wyrok łączny utracił moc (art. 575 § 2 k.p.k.). Wszak wyrokiem tym nie połączono wyłącznie prawomocnie orzeczonych kar pozbawienia wolności, do których stosuje się art. 2a § 4 zdanie pierwsze k.w., ale również karę łączną ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 4 marca 2019 r., sygn. akt IV K 73/19 (pkt 6. części wstępnej wyroku). Fakt ten implikuje zastosowanie art. 2a § 4

zdanie drugie k.w., w świetle którego, jeżeli według nowej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym na karę ograniczenia wolności albo grzywny stanowi wykroczenie i kary te były podstawą orzeczenia kary łącznej, kara łączna traci moc tylko w razie wydania postanowienia w wypadku, o którym mowa w art. 2a § 2 k.w. W razie potrzeby sąd wydaje wyrok łączny.

Dlatego nie sposób uznać, jakoby wyrok łączny Sądu *meriti* utracił, z mocy prawa moc w całości, a tylko taka sytuacja mogła by podlegać rozważeniu przez prezesa sądu (art. 429 § 1 k.p.k.), czy sąd odwoławczy (art. 430 § 1 k.p.k.) przez pryzmat braku substratu zaskarżenia. Nie ma przy tym znaczenia, że wyrok łączny Sądu Rejonowego został zaskarżony jedynie w części, tj. co do kary, w zakresie jej współmierności, skoro sąd odwoławczy zawsze „operuje” na całości orzeczenia, tj. także poza granicami zaskarżenia, w celu kontroli pod kątem zaistnienia wypadków wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 k.p.k. – *vide* art. 433 § 1 k.p.k. Tak się zresztą stało w niniejszej sprawie, gdzie bezpośrednią podstawą uchylenia zaskarżonego wyroku było stwierdzenie uchybienia niepodnoszonego w środku zaskarżenia, na podstawie art. 440 k.p.k., zaś konieczność przeprowadzenia przewodu w całości stanowiła wyłącznie jego pochodną. Jakkolwiek nie wskazano tego w pisemnych motywach zaskarżonego skargą wyroku, dodać należy, że w sprawie wymagane jest przeprowadzenie postępowania kontrawencjonalizującego w zakresie wspomnianej wcześniej kary ograniczenia wolności, co może przecież nastąpić tylko w Sądzie Rejonowym, w odrębnym postępowaniu.

Oczywiście, można by stwierdzić, że nic nie stoi na przeszkodzie, by Sąd odwoławczy sam ustalił, czy takie postanowienie kontrawencjonalizujące zostało wydane, względnie podjąć samodzielnie inicjatywę w celu jego wydania przez Sąd Rejonowy, ale bezspornie musiałoby to nastąpić w toku postępowania apelacyjnego, a więc w efekcie przyjęcia, że wyrok Sądu *meriti* stanowi jednak adekwatny substrat zaskarżenia. Taka relacja do intencji skarżącego i przedstawionej argumentacji powoduje, że nie jest możliwe uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku, skoro *de facto* musiałoby to nastąpić nie tylko z zupełnie innych powodów, niż podniesione w skardze, ale wręcz w wyniku zakwestionowania *a priori* podniesionego tam zarzutu.

Z tych względów skarga, jako niezasadna, podlegała oddaleniu. Skutkiem tego było obciążenie Skarbu Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego.

Określając wysokość wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę, kierowano się treścią § 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm. - dalej rozporządzenie z 2015 r.), uwzględniając pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia siedmiu sędziów z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23, zgodnie z którym stwierdzenie przez sąd niekonstytucyjności przepisów, na podstawie których orzeczono o kosztach pomocy prawnej świadczonej przez adwokata z urzędu, obliuguje do odstąpienia od ich stosowania i umożliwia, w trybie przepisu art. 626 § 2 k.p.k., wydanie postanowienia uzupełniającego z uwzględnieniem stawek należnych adwokatowi działającemu z wyboru. Także Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie uznaje, że różnicowanie stawek wynagrodzenia za tę samą czynność dokonaną przez obrońcę z wyboru i obrońcę z urzędu narusza wzorce konstytucyjne wynikające w szczególności z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Tym samym rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 2631 - dalej rozporządzenie z 2016 r.), jako niezgodne, zwłaszcza z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa w zakresie wysokości stawek za poszczególne czynności (opłaty w stawce minimalnej), nie może być stosowane. Za taką prokonstytucyjną wykładnią przemawia m.in. argumentacja Trybunału Konstytucyjnego zawarta w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 769). Orzeczenie to wydane zostało wprawdzie na gruncie postępowania cywilnego, dotyczy jednak § 4 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia z 2016 r. o stawkach urzędowych, a więc przepisu zawierającego ogólną regułę ustalania wynagrodzenia dla adwokatów działających z urzędu według opłat określonych w rozdziałach 2 - 4 przedmiotowego rozporządzenia.

W tej sytuacji nie ma żadnych racji, aby takiej prokonstytucyjnej interpretacji nie odnosić do stawek przewidzianych w rozdziale dotyczącym opłat w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia. Wspomniane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r. przewiduje stosowanie prokonstytucyjnej wykładni w wypadku konieczności wydania postanowienia uzupełniającego w przedmiocie kosztów w oparciu o przepis art. 626 § 2 k.p.k., jednak ze względów pragmatycznych nie ma przeszkód aby taką prokonstytucyjną interpretację aktów wykonawczych zastosować już w postępowaniu merytorycznym, skoro wchodzić może w grę i tak konieczność postąpienia zgodnego z wzorcami konstytucyjnymi w wypadku złożenia przez obrońcę - adwokata stosownego wniosku (zob. postanowienia SN: z 18.01.2024 r., V KO 96/23; z 24.01.2024 r., II KK 400/23).

W konsekwencji złożenia przez obrońcę opisanego na wstępie wniosku, konieczne było zasądzenie na rzecz występującej w niniejszej sprawie obrońcy z urzędu nie kwoty 360 zł, jaką przewiduje przepis § 17 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r., lecz kwoty 720 zł określonej w § 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r.

Wprawdzie oba te przepisy dotyczą „opinii o braku podstaw wniosku o wznowienie postępowania, za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji oraz braku podstaw do stwierdzenia nieważności orzeczenia w postępowaniu karnym”, niemniej jednak w praktyce orzeczniczej Sądu Najwyższego norma tam wyrażona stosowana jest także w odniesieniu do przypadku sporządzenia pisemnej odpowiedzi na kasację (zob. m.in. postanowienia SN: z 26.06.2019 r., IV KK 372/18; z 29.09.2020 r., IV KK 603/19; z 25.01.2023 r., V KK 543/22).

To zaś musi przemawiać za możliwością zasądzenia wynagrodzenia w analogicznej sumie, tj. – z uwzględnieniem wcześniejszych rozważań – 720 zł, także w przypadku złożenia przez obrońcę z urzędu pisemnej odpowiedzi na inny nadzwyczajny środek zaskarżenia, którym niewątpliwie jest skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania. Innymi słowy, na gruncie przepisów o wynagrodzeniu obrońcy, sporządzenie odpowiedzi na skargę na wyrok kasatoryjny jest czynnością

procesową najbardziej zbliżoną do sporządzenia odpowiedzi na kasację, bądź do sporządzenia opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji.

W określonej przez Sąd Najwyższy opłacie (wynagrodzeniu obrońcy) mieści się natomiast podatek od towarów i usług (VAT), który dla adwokatów działających z urzędu określa § 4 ust. 3 rozporządzenia z 2016 r. Zasądzonej opłaty nie można było podwyższyć o wskazaną tam stawkę podatku od towarów i usług (obecnie wynoszącą 23%), gdyż skutkowałoby to z kolei zróżnicowaniem stawek wynagrodzenia, tym razem na niekorzyść adwokatów działających z wyboru, którzy także mogą być płatnikami VAT (tak trafnie SN w postanowieniu z 24.01.2024 r., II KK 400/23).

Kierując się powyższym, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[ms]

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Jacek Błaszczuk